

Västernorrlandsbladet

VÄSTRA SVERIGES GENEALOGISKA FÖRENING

Årg 14

1997

Nr 4

FÖREDRAGNINGSLISTA

vid VSGF:s ordinarie höstmöte den 18 nov. 1997
i IOGT-NTO:s lokaler på Första Långgatan 20, Göteborg.

- § 1 Mötet öppnas av föreningens ordförande.
- § 2 Val av ordförande att leda förhandlingarna.
- § 3 Val av sekreterare att föra protokoll vid mötet.
- § 4 Val av två medlemmar att jämte ordföranden justera protokollet.
- § 5 Frågan om mötets stadgeenliga utlysande.
- § 6 Fastställande av styrelsens förslag till budget och årsavgifter för nästa räkenskapsår.
- § 7 Övriga förslag och framställningar från styrelsen.
Ny lokal för VSGF.
- § 8 Förslag och framställningar från enskilda medlemmar.
- § 9 Val av styrelseordförande för det kommande året.
- § 10 Beslut om antalet styrelseledamöter och suppleanter.
- § 11 Val av styrelseledamöter och suppleanter.
- § 12 Val av två revisorer och en suppleant till dessa.
- § 13 Övriga ärenden.
- § 14 Mötet avslutas.

---

*Efter mötet kåserar Johan von Sydow över ämnet
"En genealogs utfärd genom tid och rum. Något om
hur en släktbok kommer till".*

UR INNEHÅLLET I NR 4/97	
	sid
HÖSTMÖTET 18/11 97.....	1
MÖTESKALENDER	3
<i>Lars Olof Lööf</i> : VAD KAN DET NYA ÅRET INNEBÄRA?	4
<i>Kjell Nelson</i> : GUSTAV I KLOA - lantbrevbärare och bibliofil	5-8
<i>Per Liljeström</i> : TREVLIGA KON- TAKTER	8
HÖSTUTFÄRD	9
<i>Maj Löfgren</i> : BERGHÄLLEN BLEV EN GÄSTBOK	10-12
<i>Joel Holger</i> : EN KAROLINER- OFFICER	13-16
EFTERLYSNINGAR	17-18
<i>Johan von Sydow</i> : LANDET RUNT.	19-22
<i>Lars Göransson</i> : FÖRSVUNNA BYAR PÅ HISINGEN	23
SKALL VÄSTANBLADETS FORMAT BLI STÖRRE?	24

VÄSTANBLADET

Postgatan 4, 411 13 GÖTEBORG
Tel 031 - 13 12 26 (torsd 10-14)
Postgiro 24 23 85-3

Ansv. utgivare: Per Liljeström, 0302-131 91
Vänskapen 3e, 443 34 LERUM

Redaktionskommitté:

Johan von Sydow, 031 - 40 69 27
Fagerängsgatan 3, 412 70 GÖTEBORG,
Per Liljeström samt Elisabeth Ahldin Dahl,
031-36 56 43, Gryningsv 73, 433 48 Partille
Årsavg. inkl. prenumerationsavg. = kr 135:-/år

VÄSTRA SVERIGES GENEALOGISKA FÖRENING

Styrelsen 1997

Ordf. Lars Olof Lööf, 031-24 16 15
Linnégatan 34, 413 04 GÖTEBORG
V.ordf. Tommy Näzell, 031-38 08 58
o bibl. Klarbärsv.18, 435 43, MÖLNLYCKE
Skr. Joel Holger, 031- 40 85 20, Lilla
Danska Vägen 2, 412 74 GÖTEBORG
Kassör Maj Löfgren, 031- 779 24 16
Nimbusg 1, 417 63 GÖTEBORG
Klubbm. Stina Börjeson, 031-25 75 55
Segeerlindsg 26, 416 53 GÖTEBORG
Övriga Ingegärd Almquist-Persson
031-28 37 29, Karmosing 11,
421 65 VÄSTRA FRÖLUNDA
Birgitta Matsson, t f 08/33 68 61
Källtorpsg 62, 136 70 Haninge
Örjan Nordmalm, 031-20 57 27
Bohusg 24, 411 39 GÖTEBORG
Ewert Arwidsson, 0520-707 39, Göte-
borgsv 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
Suppl. Karin Holger, 031-40 85 20, Lilla
Danska Vägen 2, GÖTEBORG
Sybil Winell, 031-16 05 95,
Föreningsg 16 E, 411 27 GÖTEBORG

ISSN - 1102 - 4453

Tryckt på miljövänligt papper hos Allmänna
Kopieringsbyrå AB, Göteborg

vi möts

MEDLEM!

**DU tänker väl på att det är DU som är föreningen.
Utan DIG blir det ingen verksamhet!**

HÖSTEN 1997

TISDAGEN DEN 18 NOVEMBER. Kl 18.00 i IOGT-NTO:s lokaler på Första Långgatan 20. Ordinarie höstmöte - föredragningslista se första sidan. Efter mötet kåserar Johan von Sydow över ämnet "En genealogs utfärd genom tid och rum. Något om hur en släktbok kommer till."

JULMARKNADEN 30/11 - 14/12. VSGF medverkar traditionsenligt i julmarknaden i Kronhuset. OBS! Vi behöver hjälp med bokförsäljningen - två timmars pass! Anmälan till Maj Löfgren tel: 031/779 24 16.

VÅREN 1998

ONSDAGEN DEN 25 FEBR Kl 18.00 i IOGT-NTO:s lokaler på Första Långgatan 20. Kvällsmöte med föredrag av Bengt A. Öhnander: "Göteborg berättar mer".

ÖVRIGT PROGRAM FÖR VÅREN meddelas i första numret 1998.

ANMÄLAN om deltagande i VSGF:s möten görs senast 3 dagar före respektive program till Stina Börjeson tel 031-25 75 55 eller LarsOlof Lööf tel 031-24 16 15. Anmäl Er i så god tid som möjligt! Välkomna!

Vad kan det nya året innebära?

Nytt spel och nya insatser som man ofta formulerar sig i andra sammanhang. Kanske skall jag inte yttra mig så drastiskt, men något ligger det i uttrycket - även för vår del.

Digitaliseringen av källorna till släktforskeriet fortsätter och man nås av allt fler berättelser om hur underbart det är med datorer, både som ett hjälpmedel i den egna forskningen och i kontakter med omvärlden. Kanske fortsätter utvecklingen så att kyrkböckerna med tiden i sin helhet kommer att vara tillgängliga på nätet antingen som bilder eller renskrifter. Ansatser till detta har redan gjorts och förmodligen kommer utvecklingen att intensifieras alltmer i denna riktning. Somligt är kanske rena experiment, men somligt har säkerligen framtiden för sig.

Och hur var det med insatserna för den egna föreningen? Vad som är säkert är att vi måste lämna föreningslokalen på Postgatan 4 under innevarande år, av i första hand ett mycket enkelt skäl: läs ekonomi. Det har sagts många gånger, men hyresutvecklingen och antalet medlemmar går helt enkelt inte i takt. Under senare år har vi förlorat över hundra medlemmar och tyvärr har det mycket drastiskt förändrat våra ekonomiska förutsättningar.

Under året har styrelsen haft kontakter med IOGT-NTO på Första Långgatan 20 och diskuterat möjligheterna att flytta till en mindre lokal där. Först nu under hösten har vi blivit mer konkreta i dessa diskussioner men tyvärr har jag inte något definitivt att meddela i skrivande stund. Frågan kommer att lösas men kan också innebära att vi interimistiskt måste leva lite i packlådor.

I slutet av november och i början av december kommer vi att bli tvungna att koncentrera arbetet med packning och sedan också genomföra flyttningen. Till detta är vi mycket tacksamma för frivilliga krafter. Anmäl er gärna hos föreningens sekreterare om ni vill göra en insats.

Har vi sedan kommit förbi denna fråga, som tyvärr alltför mycket upptagit vår tankemöda under året, skall vi åter ha möjlighet att kavla upp ärmarna för nya föreningsaktiviteter! Roliga ämnen finns förvisso att fundera över. Med denna utgångspunkt finns all anledning att se an det nya året med mycken tillförsikt och förhoppning om god verksamhet och god forskning.

Gott Nytt År!

önskar *LarsOlof Lööf*

Gustav i Kloa - lantbrevbärare och bibliofil

av Kjell Nelson, Göteborg

I Dagens Nyheter för den 16 maj 1944 kunde man läsa en dikt av signaturen Åström om "Brevbäraren i Dingelvik". Stroferna avslutade en artikel om denne brev­bärare och löd:

*Långt över Dingelviks backar på vindlande stigar
Går Du Din dagliga väg till den avlägsna Slången.
Folket i stugorna undrar och nickar och bligar.
När Du är gången.*

*Enstöring kallas Du. Postväskan tynger mot marken
Men Du har sällskap, som hjälper att bära Din
börd.*

*Skaldernas röster får liv. Ur de gulnade arken.
Gör de sig hörda.*

*Byron kåserar bland dalsländska tallar och granar
Vittert om livets problem på sin jambiska meter.
Även Horatii stillsamma stämman. Du anar
Vis bland poeter.*

*Punktligt som klockan besörjer Du först det postala.
Därefter ägnas Din kraft åt det andliga livet.
Därom må folket i stugorna sucka och tala.
Översiggivet.*

Gustav Gustavsson var namnet på lantbrevbäraren på linjen Dingelvik - Slången, i Steneby socken, Dalsland. Kloa hette stället där han bodde, och som Gustav i Kloa var han känd av många. Han gick till fots med sin tunga postväska 25 km sex dar i veckan; det blev under alla tjänsteåren sammanlagt 32 871 mil och 4 km enligt den exakte vandraren, dvs mer än åtta gånger runt jorden vid ekvatorn. I och för sig anmärkningsvärt, men det var ändå i första hand som boksamlare Gustav i Kloa - med eller mot sin vilja - blev ett namn.

En tidigt väckt passion

Gustav kom från ett fattigt torparhem, föddes 1893. Han fyllde som liten på de magra folkskolekunskaperna med täta besök i Steneby blygsamma sockenbibliotek. Där satt han på eftermiddagarna, läste och skrev av dikter och aforismer. För småslantar som han lyckades tjäna ihop gjorde han bokinköp på sockenauktioner. Som vuxen kom han att göra sina förvärv via kataloger från svenska och utländska antikvariat. Gustav var också en flitig anbudskund vid bokauktioner, främst i Stockholm

Gustavs bokintresse kom att bli hans livs stora passion, som helt kom att styra hans tillvaro. Han fick ingen familj och hade inget egentligt umgänge med folket i bygden. Kanske inte så underligt att han mest betraktades som ett original.

Jag minns Gustav från ett TV-program som Lars Madsén gjorde 1974. Det var en upplevelse att med kamerans hjälp följa den märklige boksamlaren mellan de höga, sprängfyllda hyllorna. Prins Wilhelm berättar i sin bok "Svenskt land" (1947) om ett besök i Kloa:

Band efter band tar han ut, smeker över pärmen, visar på främmande exlibris, bladdrar betänksamt innehållet, stannar vid en bild om det finns illustrationer och ställer sedan volymen på sin plats. (-)

Interiör från Gustav i Kloas bokhus. Foto Jan Mark
Han har även tagit de två andra bilderna i artikeln.

Här sitter en dalslänning och bladdrar i klassikerna sedan han slutat sin tremilapromenad och lagt Allers och Husmodern i andras brevlådor. (-)
Det sista han säger är: "Kom för all del ihåg att jag äringet märkvärdigt alls".. Det må vara tillåtet att hysa avvikan-
de mening om den saken.

Jag minns från inslaget i TV - och även från ett radioprogram som Madsén gjorde från bokhuset i Kloa någon gång på 60-talet - att ägaren nästan med ett förakt i rösten talade om sin fina samling som "makulatur". På det viset försökte nog Gustav inför främmande personer distansera sig till det som var hans stora kärlek här i livet.

Gustav i Kloa hade många arbeten på främmande språk. Han tillägnade sig under årens lopp på egen hand förbluffande stora språkkunskaper, både när det gällde moderna och klassiska språk: engelska och tyska, latin och en smula hebreiska. Typiskt för personen Gustav Gustavsson var dock att han alltid slog ifrån sig, om någon förde språkkunskaperna på tal. - "Jag kan väl inga språk, jag kan ju inte ens svenska", sa han avvärjande. Enligt egen utsägo "stavade" han sig igenom sina böcker. Men icke desto mindre korresponderade han med såväl svenska som utländska forskare.

Ett märkligt bokhus

Huset som Gustav bebodde och hyste sina böcker i såg onekligen lite säreget ut. Han hade själv ritat och låtit bygga det på 1930-talet, när bokmängderna omkring honom i det gamla föräldrahemmet började bli ohanterliga. Prins Wilhelm hade med förundran betraktat det enkla husets exteriör och fann, som han skriver i "Svenskt land", bostaden oproportionerligt hög. Men han fick förklaringen inomhus, och berättar vidare:

Först när man kommer in förstår man att höjden är nödvändig, ty här, i övre våningen, finner man det som gör lantbrevbärare Gustafsson till landets märkligaste. På hyllor, sträckande sig från golv till tak, står nämligen bortåt åttatusen bokband prydligt uppraddade. De har samlats under ett långt liv, och ingen må tro att de bara står där som dekoration.

I den minutiösa ordning som rådde i Gustavs alla hyllor kunde urskiljas ämnen som religion, konsthistoria, geografi, astronomi, och där fanns mängder av fina planschverk. Därtill tusentals band skönlitteratur. Den kunnige besökaren kunde läska ögat med åtråvärda dyrgripar. Texten förnämlig engelsk bibelutgåva från 1706, den så kallade Henry's Bible, i tre folioband med utsökta illustrationer. En postilla från 1544 var den äldsta skriften i samlingen.

Egyptologi - inte minst då den religionshistoriska aspekten - blev ett av Gustavs

alla främsta samlings- och studieområden. På 1920-talet satt han där hemma om kvällarna och följde de pågående utgrävningarna av Tutanchamons grav. Han köpte Times för att kunna följa med - där rapporterade den engelske egyptologen Howard Carter om utgrävningarna.

Utländsk topografi och böcker om resor fångade Gustav. Han samlade i mängd bildverk och album innehållande äldre topografiska fotografier. Han företog resor med hjälp av böcker och bilder. Själv lämnade han aldrig sin hembygd, reste aldrig vare sig in- eller utrikes. Jo, han kom till Kinnekulle en gång, aldrig längre. Till Stockholm eller Göteborg kom han aldrig.

Här fanns alltså, i denna rika samling, även mängder av skönlitteratur. Gustav i Kloo ägde flera utgåvor av bl a Dantes och Shakespeares samlade verk. Högt skattade han också den engelske skalden Byron, som han ägde i utsökta band.

Ständigt växande samlingar

När Prins Wilhelm besökte Gustav, fanns enligt gästens uppgift bortåt åttatusen band på hyllorna. Det blev åtskilligt mer efterhand. När Gustav gick ur tiden 1978, 85-årig, var antalet fördubblat eller ca 17500 volymer. -Samlandet, sa Gustav vid ett tillfälle, håller på att växa mig över huvet, men det går inte att sluta. Det fanns vid slutet av hans liv i de många hyllorna bl a 1200 allmänna historiska verk, 700 biografier, närmare 2000 band geografi och reseskildringar, 425 band dalslandslitteratur, 460 verk om Grekland och Rom, 150 band om Palestinas land, folk, historia. Det är inte att undra på att den kunnige bibliotekarien Erik Eriksson på Kungliga biblioteket i Stockholm efter ett besök i Kloa betecknade Gustavs makulatur-samling som "ett universitetsbibliotek i miniatyr".

När Gustav Gustavsson gick i pension 1958 hade hans månadslön kommit upp i 440 kronor. Det var inte speciellt mycketens då, och inte mycket att bygga en magnifik boksamling på. Gustav unnade sig aldrig den

minsta lyx vad beträffar levnadssättet. Han levde huvudsakligen på knäckebröd, havregryn och honung. Så gott som allt han tjänade gick till bokinköp. Som han själv sa: - "Somliga ruinerar sig på sprit och fruntimmer, jag ruinerar mig på böcker." Eller vid ett annat tillfälle: - "Jag kan försäkra att det inte finns någon på många mils avstånd som lever så torftigt som jag."

Böcker har sina öden. . . .

Av någon anledning testamenterade Gustav sin fastighet med löst och fast till en person som under hans allra sista levnadsår gjort en relativt blygsam insats genom att hjälpa Gustav med att hugga ved och bära hem honung och knäckebröd och annat från butiken. Denne hjälpare saknade tyvärr allt intresse för böcker. Kommunbiblioteket i Bengtsfors ville köpa böckerna men hade inte råd att punga ut med de 350.000 kronor som den nye ägaren begärde för beståndet. Han sålde en hel del av det på bokauktioner och skänkte annat till en dotter i Schweiz.

Trevliga kontakter

När jag fått artikeln om Gustav i Kloa ville jag ha tag på en eller flera bra bilder på Gustav, berättar Per Liljeström. Genom Melleruds Museum fick jag kontakt med släktforskaren och f.d. postförmannen Roland Olsson i Dals-Ed.

-Du som varit vid posten har väl träffat Gustav i Kloa, och Du vet kanske var jag kan få tag på något foto.

-Jag har ett utmärkt foto, som Du kan få låna, blev svaret.

På baksidan av kortet står följande: Fotograf Jan Mark, Allhems Förlag. Kortet ägs av Gustav i Kloa.

Allhems AB i Malmö meddelade att förlaget är nedlagt sedan 25 år men genom Telias telefonservice fick jag reda på att Jan Mark finns i Billdal utanför Göteborg.

Vi fick kontakt och det visade sig att Jan har börjat med släktforskning och att vi gärna får använda hans bilder. Jag berättade om min syssling Karl Oskar Sjöström, den berömde K. O. Sjöström - författaren till Amatörfotografen.

- Där började min fotobana, vi måste träffas, för vi har ju många gemensamma intressen, sa Jan

Ja, så kan man få nya kontakter.

Höstresa

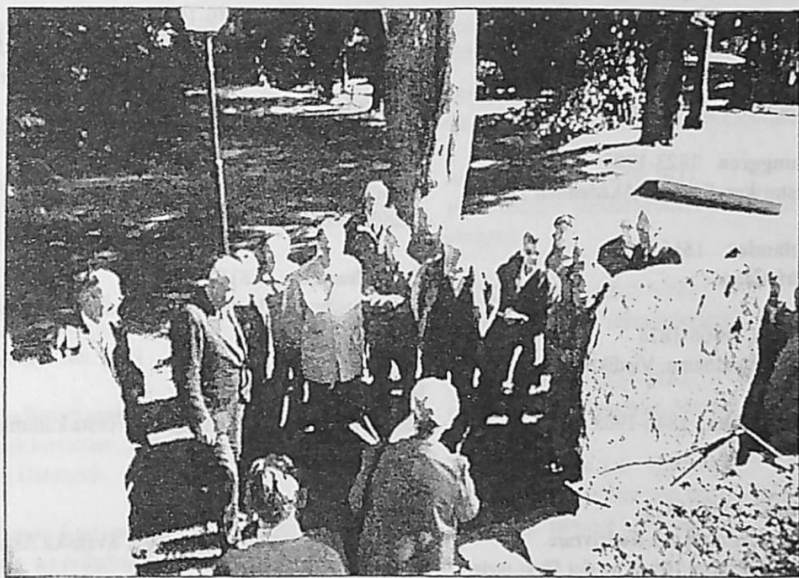
VARBERGS SLOTT från 12-talet
Lördagen den 20 september åkte föreningen till Skene för att informeras om Släktforskarförbundets projekt med gravstensinventering. Men för att vi skulle få ett lite fylligare program för dagen hade LarsOlof Lööf-

vår ordförande - planerat in ett besök på Varbergs Museum, inrymt i slottet inom fästningen.

Man har nyligen moderniserat museet och samlingarna kring Bockstensmannen hade fått en ny inramning. Vi fick en utomordentlig guidning genom vissa delar av museet, innan vi fortsatte med bussen mot Skene.

I Skene togs vi emot av Britt Hagman med maken Kåge i hembygdsmuseet, där vi serverades en ypperlig lunch. Därefter tog Britt oss ut på en kortare rundtur som slutade på Örby Kyrkogård. Där fick vi en genomgång av hur praktisk gravstensinventering går till. I hembygdsmuseet fick vi dessutom en teoretisk genomgång, samt en kortare information om hur resultatet presenteras.

Efter eftermiddagskaffet togs vi med bussen hem till Göteborg. Här är det befogat med ett stort tack till LarsOlof för en trevligt planerad resa. Dessutom var vädret det allra bästa! Plm

På Örby Kyrkogård. Britt Hagman informerar om gravstensinventering Foto: Plm.

BERGHÄLLEN BLEV EN GÄSTBOK.

S. A. Hedlunds Park.

Redaktör S. A. Hedlund 1821 -1900, hade här sin sommarbostad under åren 1860-1900. I berget lät han hugga in namnen på sina frejdade gäster, nordiska diktare, forskare och kulturpersonligheter, som skulle förverkliga Hedlunds och Viktor Rydbergs planer på en fri Göteborgsakademi.

Parken iordningställdes 1927-1930 av Charles Felix Lindbergs Donationsfond.

Torsten Rudenschiöld 1798-1859

greve, skolman, Läckö Kungsgård, svärfar till S.A. Hedlund.

Hans Forssell 1843-1901

historiker, politiker.

P. A. Bergström 1823-1893

ämbetsman, politiker, assessor vid Skånska Hovrätten 1853.

Meir Goldschmidt 1819-1887

dansk författare, grundade skämtbladet "Corsaren". Fängslad för politisk opposition.

Jens Lieblein 1827-1911

norsk egyptolog.

Gustaf Ljunggren 1823-1905

litteraturhistoriker, Svenska Akademien 1865.

F. W. Scholander 1816-1881

arkitekt, författare.

Elias Sehlstedt 1808-1874

tullinspektör i Sandhamn. Visdiktare.

Holger Drachmann 1846-1908

dansk diktare.

Fr. Paul Passy 1822-1912

fransk nationalekonom och fredsvivare.

Fick halva Nobelpriset (fred) av det först utdelade.

Peter Asbjörnssen 1812-1885

norsk sagosamlare och författare.

S. A. Andrée 1854-1897

ingeniör, polarforskare.

A. E. Nordenskiöld 1832-1901

friherre, vetenskapsman, forskningsresande. Född i Finland.

Olof Wijk (d.y.) 1833-1901

affärsman, kommunalman, politiker.

Aug. Wikander 1849-1913

professor, föreståndare för Chalmerska slöjdskolan, sedermera rektor för Chalmers Tekn. Högskola.

Carl Herslow 1836-1933

tidnings- och kommunalman, politiker, grundade Sydsvenska Dagbladet.

Carl Ifvarsson 1818-1889

hemmansägare, riksdagsman Lantmannapartiet. Växtorp.

Hugo Tamm 1840-1907

godsägare, politiker, ledamot av Första kammaren.

Hans Hildebrand 1842-1913

förhistoriker, medeltidsforskare, Svenska Akademien 1895.

Namninskrifter på berget av bemärkta personer som gästade S. A. Hedlund. Tex A. E. Nordenskiöld, S. A. Andreée och Carl Snoilsky. Foto: GP.

Fr. Nansen 1861-1930

norsk polarforskare. "Nansenpasset".

Sven Hedin 1865-1952

forskningsresande. Svenska Akademien 1913.

Carl Snoilsky 1841-1903

skald, U.D. diplomat i Paris. Överbibliotekarie vid K.B. Svenska Akademien.

Alfred Jensen 1859-1921

skriftställare, medarbetare i GHT. (Handelstidningen).

E. G. Boström 1842-1907

1898 godsägare, politiker, Andra kammaren. Statsminister 1891

O. Montelius 1843-1921

arkeolog, fil. dr., riksantikvarie.

Otto Borchsenius 1844-1925

dansk författare, betygt mycket för svensk litteratur i Danmark.

A. W. Malm 1821-1882

intendent vid Naturhist. Museet, Göteborg.

Rasmus Andersson 1846-1936

norsk-amerikansk författare, amerikansk minister i Köpenhamn.

W. W. Thomas J:r 1839-1927

amerikansk politiker och jurist, generalkonsul i Göteborg, envoyé i Stockholm.

G. F. Steffen 1864-1929
professor, nationalekonom, GHT:s London-
korrespondent, även i Italien.

Viktor Rydberg 1828-1895
professor, författare, medarbetare i GHT.

Karl Warburg 1852-1918
professor, litteraturhistoriker och publicist, med-
arbetare i GHT.

A. U. Bååth 1853-1912
författare, intendent vid Göteborgs Museum.

B. Björnson 1832-1910
norsk författare, nobelpristagare.

H. Ibsen 1828-1906
norsk författare.

Karolina Widerström 1856-1949
läkare, första kvinnliga legitimerade.

Harald Wieselgren 1835-1906
biblioteksman, publicist, författare.

Sigfrid Wieselgren 1843-1910
socialpolitiker, skriftställare. Nya centern i Andra
Kammaren.

Aug. F. Soldan

Egon Zöller
gift med kosertpianisten Siri Zöller?

C. J. Meijerberg 1816-1903
skolman, grundare tillsammans med A. L.

Ellen Key 1849-1926
författarinna.

Fredrika Bremer 1801-1865
författarinna.

Elfrida André 1841-1929
tonsättarinna, första kvinnliga organisten, verk-
sam i Göteborgs Domkyrka.

Cecil Gohl

Cce (Constance) Wachtmeister 1838-1910 FT
S.

F. A. Boström 1843-1908
godsägare, politiker, landshövding i Söderman-
land.

Alb. Ehrensvärd 1821-1901
ämbetsman, politiker, utrikesminister, landshöv-
ding i Göteborg och Bohus län.

Anne Charlotta Edgren f. Leffler
1849-1892.

Curry Treffenberg 1825-1897
ämbetsman, politiker, landshövding i Väster-
norrlands län.

Hjalmar af Klintberg 1835-1912
amiral, chef för Flottans Stab.

Wischnegradsky

Otto Emil Lindberg 1850-1920
professor i semitiska språk

N. Percira

S. A. Hedlund ägde gården Bjurslätt från år 1858 till sin död år 1900.

Insänt av Maj Löfgren

EN KAROLINEROFFICER

Av Joel Holger

Denna levnadsbeskrivning över löjtnanten Severin Mellbin grundar sig, utöver kyrkoarkivalier, på rullor, officersfullmakter och husesynsprotokoll mm i Krigsarkivet, officersbiografier över Karl XII:s officerare samt regementshistorik. Uppgifterna är sedan kompletterade med händelser, som de omtalas i historisk litteratur samt dagböcker o d från tiden. Tyvärr finns ingen husförhörslängd eller bouppteckning rörande Severin eller hans hustru. I militära handlingar skrivs oftast förnamnet Söfren, som väl låg närmare uttalet. I fångrullor står det Sören.

Vid framtagning av faktaunderlaget har Kjell Henrysson i Tidaholm medverkat. Han forskar nu vidare och tar gärna emot uppgifter om Severin Mellbins ättlingar, vilka numera finns i såväl stockholms- som göteborgstrakten. Viss del av släkten är utredd redan 1919 i Svenska Släktkalendern.

Severin Mellbin

anges vara född 1682 i Sölvesborg, Blekinge. Födelsebok finns ej från denna tid och säkra uppgifter om föräldrarna är ej påträffade. Möjligen kan namnet Mellbin vara taget från Mjällby (Mellby) socken, gränsande till Sölvesborg. Redan år 1700 var Severin lärstyrman vid Amiralitetet i Karls-

krona. Han kom i krigstjänst samma år, när han var med vid Karl XII:s expedition till Själland. Det var då, när kungen landsteg vid Humlebäck och kulorna visslade om öronen på honom, han lär ha yttrat "detta skall hädanefter bli min musik". Den musiken fick även Severin pröva på under många år. Den kungliga armén fortsatte sedan sitt fälttåg i Baltikum, där bl a slaget vid Narva stod år 1700.

Severin övergav emellertid flottan och blev underofficer vid Smålands Tremännings Infanteriregemente till fot, vilket från Sverige överfördes till Kurland år 1701. I detta regemente fanns också en jämnårig från Småland: Abraham Schultz. Dessa två skulle sedan följa varann som vapenbröder genom åren. Severin blev fältväbel 1702 och fick då ansvar för uppställningen vid sitt kompani, rapportering av närvarande, sjuka etc. Närmaste överordnad var fänriken.

Mönstringsrullor från Libau i Kurland finns från 1703 och 1705. Chef för den svenska armén i Livland, Kurland mm var generalen Adam Ludvig Lewenhaupt.

Severin deltog vid "träffningen" med ryssarna år 1703 vid Wigzien, slaget vid Jacobstad 1704 samt belägringen av Brisen samma år. Lewenhaupts regementen, ca 7.000 man, skulle bl a skydda Riga. I juli 1705 anföll ryssarna vid Gemäuerthof med 12.000 man, men svenskarna kunde slå dem på flykten. 2.000 svenskar fick dock sätta livet till. Severin klarade sig även denna gång oskadd. Han befordrades till adjutant år 1706.

Mot Ryssland.

Under dessa år hade Karl XII genomfört sitt segerrika fälttåg söderut till Polen, Schlesien och Sachsen. I augusti 1707 bröt han dock upp från Sachsen med sin stora armé, för att anträda den ödesdigra marschen mot Ryssland och Peter den store. Lewenhaupt var kvar i Kurland. År 1708 befordrade han i Riga Severin Mellbin till fänrik.

Severin var nu 25 år och anges som "ädel, skicklig och manhaftig". Den tidigare fänriken i kompaniet hade "med döden avgått"! En fänrik stod i befälsordning under kompaniets löjtnant. Fänriken bar i strid kompaniets fana, han skötte exercisen och inspekterade sjuka samt skulle hålla sig väl och bry sig om soldaterna och vidare vara nykter, tapper och gudfruktig.

I juni 1708 anträdde Lewenhaupts armé i Kurland marschen sydost ut, för att förena sig med och förstärka Karl XII:s huvudarmé. Det var ca 12.000 man med över ett tusen trossvagnar, som så sakta satte sig i rörelse. Efter tre och en halv månad hade man efter ca 80 mil nått Ljesna i Ryssland. De svenska kolonnerna av vagnar, 16 st kanoner, fotfolk och ryttare blev då angripna av ryssarna, vilka hade många fler kanoner. Halva svenska styrkan förlorades och de överlevande måste lämna kvar eller sätta i brand hela sin stora tross med förnödenheter avsedda för huvudarmén. Severin blev "illa bleserad" i högra axeln. Med stora vedermodor kom man dock fram och förenade sig i oktober med Karl XII, som på grund av motgångar vänt söderut mot Ukraina.

Århundradets värsta vinter bröt nu in och förlamade den svenska armén. Tusentals människor tillika med hästar frös ihjäl.

Under denna vinter var Severin med vid drabbningar och ohyggligheter vid Starodub och Krasnokutsk. I januari hade Severin en tid tjänst som fänrik vid Björneborgs Läns Infanteriregemente.

Regementena måste reorganiseras och den 2 juni 1709 blev Severin utsedd till fänrik vid Överstelöjtnantens kompani vid Skaraborgs Läns Infanteri Regimente. Karl XII undertecknade själv fullmakten i lägret vid Poltava, 14 dagar innan han råkade ut för den olyckliga skottskadan i foten.

Slaget vid Poltava.

Den 28 juni 1709, mycket tidigt på morgonen, ställde så den svenska armén, ca 19.000 man, upp till strid vid Poltava. Skaraborgs regemente stred till fots. Mannarna var utrustade med flintmusköter och värjor och vissa var pikenerare. Bröstharnesk var nu bortlagt. Regimentet var decimerat till endast en bataljon om drygt 500 man. Varje kompani hade en egen fana.

Exempel på fanan med Skaraborgs lejon på diagonalt delad duk i gult och svart, skönt broderad på siden.

Detta fälttecken skulle till varje pris skyddas och hållas högt i främsta ledet, som en symbol och riktmärke för respektive kompani i stridens rök och damm. Fanan försvarades av stora starka "bussar". Gjorde detta att själva fanbäraren, fänriken, hade större chanser att överleva ?

Skaraborgs regemente hade vid Poltava, enl. regementets historia, gula vapenrockar med svarta uppslag samt svarta byxor. Där till svart trekantig filthatt och blå eller vita halsdukar. Andra regementen hade i allmänhet blå vapenrockar och gula uppslag.

Skaraborgarna ingick i Lewenhaupts bataljoner på högra flygeln och marscherade mot ryssarnas infanteriläger utanför staden. Till en början utan att råka i strid, till skillnad mot andra bataljoner, vilka tidigt blev fastlåsta i drabbningar. Först på förmiddagen kom skaraborgarna i elden vid svenskarnas avgörande anfall mot tsar Peters uppställda flera gånger större armé med nära 100 kanoner. Severins regemente upptog ej mer än ca 100 m frontlinje med fyra man i djupled. Omkring 200 m rakt bakom befann sig kungen själv på sin hästbår.

Då svenskarnas vänstra flygel vek undan inför övermakten och ryssarna bröt igenom, blev skaraborgarna kringrända och till större delen nedgjorda inklusive sin regementschef. Endast ca 40 skaraborgare överlevde slaget och retirerade tillsammans med resterna av de övriga regementena. Ca 7.000 svenskar stupade, men ytterligare tusentals hade sårats eller givit sig till fånga. Severin skadades i sitt knä och lår. Vapenbrodern Abraham, som också var fänrik, sårades i båda armarna.

Den nedbrutna svenska armén förenade

sig med sin tross, som också omfattade civilmilitär personal och ca 1.600 kvinnor och barn. Den marscherade med kungen i all hast söderut, för att undkomma förföljare. Den 30 juni, efter ca 9 mil, kom man fram till Perevolotjna vid Dnjepr-floden. Endast Karl XII med eskort och uppvaktning, ca 900 svenskar, hann ta sig över floden.

Påföljande dag kapitulerade svenskarna och avväpnades under stor bitterhet framför den uppställda ryska hären och tsar Peter.

Severin var en av de ca 23.000 personer, som gick i rysk fångenskap. Man beräknar att endast ca 4.000 skulle återse hemlandet. En lång, förödmjukande och plågsam marsch började nu för fångarna, som bl a vid jultiden visades upp under tsar Peters segerparad på Moskvas gator.

Fånge i Sibirien.

Efter två år, i augusti 1711, kom Severin till Tobolsk i Sibirien. Färden från Moskva, ca 260 mil, är skildrad av fänrik Anders Pihlström från Dalregementet i sin dagbok och Severin och Abraham var med samma grupp, den sk Sabbakzarska sviten. I denna ingick 23 officerare och andra från Skaraborgs / Västgöta infanteri. Under fångenskapen utförde officerare inget straffarbete, till skillnad från meniga, men officerarna måste själva ordna uppehälle och mat. Fattigdomen och svälten blev i många fall stor. Så småningom kom penningmedel hemifrån, vilket i någon mån lindrade nöden.

Åren 1714 -18 blev Severin förflyttad till Tomsk. Resan dit, ca 160 mil, gjordes med tre båtar på floder och sjöar och tog därför bara 46 dagar. Också den är skildrad av Anders Pihlström och gruppen omfattade

ca 100 personer. Hur Severin försörjde sig är obekant, men många brände brännvin och sålde, för vilket de kunde bli bestraffade med arrest eller förvisning till avlägsen ort. En tid hade Anders Pihlström, Severin samt en kornett Balliet gemensamt matlag.

Först i augusti 1721 fick Sverige fred med Ryssland och fångarna kunde börja återvända hemåt. De reste från Moskva över Petersburg till Helsingfors samt med båt till Stockholm. Severin kom hem den 30 juni 1722, precis 13 år efter det han blivit krigsfånge. Han var nu 40 år gammal.

Västergötland.

Severins kondition var tydligen så pass bra, att han åter kunde tas i tjänst. Tillsammans med åtta andra officerare reste Severin och Abraham till Västergötland, för att anmäla sig vid sitt gamla Skaraborgs Infanteriregemente. Troligen hade de båda aldrig tidigare

varit i dessa trakter och de hade ej heller några familjer som väntade på dem.

Severin befordrades med "löjtnants karaktär", men hade fortvarande fänriks indelning och lön, samt ingick som tidigare i Överstelöjtnantens kompani. Inte förrän år 1741 upprättades i Stockholm ett likvidationsprotokoll för att reglera den inestående lön Severin hade från åren 1708 - 1709, men saldot blev blygsamma 10 Daler silvermynt. Vilken militär erfarenhet måste han dock inte haft ! Även om han var märkt av alla krigshändelser och sina skador i axel, knä och lår, var han kanske en intressant person både i och utanför tjänsten. Han borde kunna berätta om vådliga äventyr och umbäranden, men också om avlägsna trakter och folk .

Vilka öden väntar nu Severin - blir hans tillvaro lugnare? Mer om detta i nästa nummer av Västanbladet.

NYA MEDLEMMAR tom 24/10 1997

Ashton, John	Kärvedsgatan 15, 416 80 Göteborg	031/254568
Ekman, Britt-Marie	Vintervägen 7, 186 31 Vallentuna	
Christiansen, Göta	Nymilsgatan 17, 421 37 V. Frölunda	031/491051
Kristoffersson, Lena	V:a Kopparkärrsv 1, 436 54 Hovås	031/280077
Lövås, Ann-Christin	Skalldalsvägen 32, 436 52 Hovås	
Lövås, Lars	" "	
Olofsson, Nils-Olof	Nötåsberget 7, 431 36 Mölndal	031/278709
Olsson, Gun	Vallmogatan 4, 416 52 Göteborg	031/213716
Olsson, Evert	Friedländersg 10, 422 54 Hisings Backa	031/529854
Palm, Göran	Geijersgatan A, 411 34 Göteborg	031/165959
Pending, Rune	Stabbegatan 14, 416 80 Göteborg	031/212133
Pending, Maja-Stina	" "	"
Stenberg, Ulf	Olof Skötkonungsg 31, 412 69 Gbg	031/400636
Wahlqvist, Marianne	Af Björkens väg 15, 443 34 Lerum	0302/12087
Wallroth, Kurt	Häreneg 10 D, 531 39 Lidköping	0510/29405

EFTERLYSNINGAR

1. Tor G. Madsen, Orionfeltet 31, 3055 Krokstadelva, Norge söker släktingar i Qville i Bohuslän:

Min farfar hette **Carl Johan Johannesen** (Karl Johannesen) f 12-8-1832i Qville (Bohuslän) och son till Johannes Anderson. Han kom till Norge ca 1870-1875. Han gifte sig (som änkeman) 26-05-1876 med Lise Regine Johnsdotter f 08-06-1840 i Lyngdal. 3 barn föddes i Norge.

2. Gunnar Karlsson, Danmark Söderby, 755 98 Uppsala undrar om någon i kyrkböckerna stött på

Olof Ersson (Ericksson) som var född 1710 "om hösten i Wästergötland"?

Han utvandrade till Uppland någon gång mellan 1710-1738 till Tensta fs eller närliggande fg. Vigd 28-12-1738 i Lena kyrka i Uppland.

3. Bengt Wikström, Idvägen 6, 221 00 Mariehamn, Åland efterlyser Hisingsbor på 1700-talet med namnet **Wikström** eller **Wijkström**. Ca 1723 skall släktmedlemmar flyttat till sydvästra Finland. Den äldste med säkerhet kände är byggmästaren Henric Henricsson Wikström f 1745.

Västanbladets redaktion emottager tacksamt alla upplysningar om ovannämnda personer. För vidarebefordran till resp sökare och publicering i kommande nr av Västanbladet - adressera gärna svaren till: Elisabeth Ahldin Dahl, Gryningsvägen 73, 433 48 Partille.
Tel 031/36 56 43.

FÖR KÄNNEDOM

VSGF mottog våren 1997 en hälsning från Georg Luther, vår korresponderade ledamot i Helsingfors. Brevet återges nedan.

Georg Luther
Djurgårdsvillan 4
FIN-00530 Helsingfors
Finland

Västra Sveriges Genealogiska Förening
Postgatan 4
S 411 13 Göteborg

Jag tackar hjärtligt för den verksamhets berättelse jag fick i dag. Samtidigt riktar jag en senkommen lyckönskan till den pigga 50-åring, vars goda hälsa jag regelbundet ser återspeglas i Västanbaldet.

Sedan några år rör sig mina forskningar fjärran från västra Sverige, i svenskhetens östra utmark. Del II av herdaminnet för Ingermanland närmar sig den punkt där jag måste sluta söka kompletteringar och låta texten gå i tryck. I herdaminnet skildras bl. a. S:t Katarina svenska församling i S:t Petersburg och dess präster. I ett appendix om svenska och finska församlingar i det övriga Ryssland skildras också Gammalsvenskby och världens östligaste svenska församling, Baku (den var officiellt tysk och svensk, men jag tror inte någon av pastorerna kunde svenska), likaså den västligaste, nämligen Nya Arkangelsk = Sitka (där kunde alla pastorer svenska tills församlingen indrogs när Alaska såldes till U. S. A.).

När herdaminnet är klart (om några månader?) återvänder jag till de "nästan färdiga" släktutredningarna i genealogiska skåpet och till de många sidospåren som lockar mig på avvägar så att de inte blir helt färdiga. Kanske Er korresponderade ledamot då oftare drabbas av behov att korrespondera.

Med varma hälsningar till bekanta och obekanta bland släktforskarna i västara Sverige!

Georg Luther

LANDET RUNT

Ur olika medlemsblad av Johan von Sydow. Västanbladet fortsätter att kortfattat redogöra för läsvärda och intressanta artiklar ur medlemsblad för släktforskarföreningar både i Sverige och övriga Norden. Medlemsbladen finns tillgängliga på VSGF:s bibliotek, Postgatan 4, Göteborg.

Forts från nr 3/97

SLÄKTDATA. Föreningen släktdata.

Nr 3/1996. Sofie Björklunds Dagbok förd vid en utlandsresa 1853 avslutas med intryck från Waterloo av dagboksskrivaren. - Jojje Lintrup ställer frågan 'Varför i hela friden skrev prästerna på latin?' Frågeställaren har tydligt besvärats av ord som 'ejusdem', 'in loco', 'ibim' m fl som han ideligen stött på.

Nr 4/1996. Ett förenklat schema över jordnaturerfrälse, krono och skatte num - under 16- och 1700-talen ger en god bild i ett svåröverskådligt ämne. (Schemat har gjorts tidigare i tidskr. Genklang). - Och om Internet får vi en lektion av Hilding Corneliuson. - Svenska skråväsendets historia beskrivs i en artikel 1922 i Arbetarekalendern, förf. okänd.

SLÄKTBANDET. Eksjöbygdens släktforskarförening.

Nr 12, 1996. K J Holmbergs resebrev, publicerat 1889 i tidningen Hvad Nytt?, återges under rubriken Amerikabrevet.

Nr 14, 1996. Ur Svenska Dagbladet för den 5 juni 1898 har saxats reseskildringar av Otto Nordenskjöld under rubriken 'Från Guldlandet i Nordvästern'.

SLÄKTBITEN. Forskarföreningen Släkt och bygd.

Nr 1/1996. Här återges en skrivelse av Hans Nilsson i Röstebo i Bollnäs från 1500-talets slut.

Lars Nylander publicerar på grundval av skrivelsen en släktavla över några av ättlingarna i fyra generationer till Brita i Renshammar, f 14(35).

Nr 2/1996. Under rubriken 'Släkten komma och släkten gå' skildras en gårds öde. Gården heter Koldemo nr 5 "Hans-Anders". - Bengt Månsson-Staafs (1660-1705) stamtavla redovisas.

Nr 3/96. Lars Nylander skriver om Prosten Ericus Andrae (d 1561), kyrkoherde i Segersta och Hanebo pastorat. - Och så publiceras en släktavla på Pastoratet över Bure-ättens stamfar. Tord i Byr.

SLÄKT-EKEN. Blekinge släktforskarförening.

Nr 1/96. Gerh. von Wachenfeldt skriver om båtsmän och båtsmansnamn i Fridlevstad och Sillhövda.

Nr 2/96. Mikael Lejdeby redovisar båtsmän i Rödeby och Lyckeby.

Nr 3/96. Sistnämnde förf. har gjort en avskrift av Båtsmansrullan år 1685 över Förkärila.

Nr 4/96. Här aviseras en kommande skrift om gården Elleholm nr 13, Hofgåden, den anrika gården i socknen med samma namn.

SLÄKTEN. Södra Västerbottens släktforskarförening.

Nr 2/96. Tidskriften inleds med två artiklar om soldater. - Monica Forsgren redovisar roteringslängd över manfolk i Umeå 1638. - K-E Perner skriver om 'Nybyggjarliv på 1850-talet.'

Nr 3/96. Ola Lindbäck skriver om: Att leta efter 'försvunna' emigranter.- Staffan Bengtsson beskriver en Gammal borgarsläkt i Umeå stad (sl Grubb). Ulf Lundström skriver om 'Några grenar av Bureätten' och kommenterar boken om Bureätten av Elof Lindmark. - Holger Sjöstedt redogör för sin mors, Selma Augusta Andersson i Skravelsjö, anor t o m fjärde generationen.

Nr 4/96. Tom Juslin ställer den intressanta frågan: 'Vem tar hand om forskarnas data?' - Ingrid Pettersson skriver om Grubbe och Västerhiske (byar i Umeå socken) för några hundra år sedan. Här får jag f f g uppgift om den s k 'bågaskatten', som skulle betalas av vuxna män som kunde föra en båge, d v s gå på jakt och djurfång.- Ola Lindbäck fortsätter sin i föreg. nr gjorda beskrivning om att leta efter försvunna emigranter i USA. nu med angivande av de olika arkiv och källor som finns.- Holger Sjöstedt fortsätter sin släktredovisning, nu med femte generationen förfäder till hans moder.

SLÄKTFORSKAREN. Västerbergslagens släktforskarförening.

Nr 58, 1996. Tidskriftens tema är Hagge. ett bruk och en by i Norrbärke sn i Dalarna, som också har anknytning till slakten Lohe (den med Lobeskatten), ägare av bruket på 1660-1700-talen.

Nr 59, 1996. Elisabet Hemström fortsätter på Hagge-temat under rubriken 'Från Hagge och Snöån'. Två släktöversikter ger måhända släktforskaren (i varje fall den som känner igen någon ana) extra intresse för dessa trakter i södra Dalarna. (Snöån ligger också i Norrbärke sn, öster om Ludvika).

Nr 60, 1996. Här beskriver Bjöm Isheden en annan plats i Norrbärke, gården Näs med anor från Gustav Vasas tid.

Nr 61, 1996. Byn Knutsbo i Ludvika beskrivs och Kjell Vadfors publicerar utdrag av byalängderna för Knutsbo.

SLÄKTFORSKARE I UPPLAND. Föreningen Släktforskare i Uppland.

Nr 1/96. Christina Backman skriver om soldatnamn i Ärentuna.- Lars Asplund beskriver 'Vad som hände under min mormors mormors mormors farfars mors tid.' Det är ett historiskt perspektiv, väl värt att ta efter.

Nr 2/96. Ingegerd Troedsson skriver om hur 'Verkligheten överträffar dikten.'- I en notis står att läsa om det innehållsrika Korsnäsarkivet i Lövsta Bruk. Materialet omfattar arkivalier fr bruken i Gimo, Lövsta, Rånäs och Österby. Det gamla De Geerska Lövsta bruk - nedlagt som bruk sedan ett stycke in på 1900-talet, men som trotsat den destruktions som brukar följa på nedläggning - är, med väl underhållna byggnader, slott och kyrka, en sevärdhet som skrivaren av detta rekommenderar ett besök. Och släktforskare med vallonanknytning har mycket att hämta i arkivet.- Två vallon-släkter redovisas i särskilda översikter, sl Francois på Gimo bruk av Solveig Johansson och sl Colling på Iggesunds bruk av Bruno Färeby.

SLÄKTFORSKAREN. Söderslättis Släkt- och Hembygdsförening.

Nr 1996:1. Gravstenar på Skivarps kyrkogård har inventerats och redovisas.- Egon Prahll skriver om 'Fornt och gammalt i Östra Klagstorps sn'.- Och av en förteckning över föreningens bokbestånd framgår att förteckning över inventerade gravstenar finns beträffande ett stort antal kyrkogårdar på Söderslätt.

Nr 1996:2. Egon Prahll fortsätter att beskriva 'Fornt och gammalt i Vemmenhögs härad', denna gången i Östra Torps sn.- Nämndemanslistor för Skyttis härad redovisas ävensom 'Lite nämndemansgenealogi'.- Peter Larsson skriver om Skivarps gästgivaregård, en stor kulturskatt.

SLÄKT OCH HEMBYGD. Åsens Släkt- och Hembygdsförening.

Nr 13, 1996. Bomärken i Åsens by (i Älvdalen), även från utdöda gårdar, upptecknades 1928 av Per och Alfred Backlund och publiceras nu. Stamtavla över 'Ryttersläktet' i Åsen redovisas. Äldsta anan är Ryttrar Mats Matsson (1692-1750).

STRÖDDA ANNOTATIONER. Medlemsblad för fem släktforskarföreningar i Örebro län.

Nr 15, 1996. I medlemsbladet finns ett stort antal notiser, alla av intresse för släktforskare med rötter i Närke. t ex en, 'Kyrkoboksfynd i Svennevads sn:s ministrialböcker.' - Bland notiserna finns också en artikel som saxats ur Grönköpings Veckoblad, här under rubriken 'Tragisk släktforskning!'

Nr 16, 1996. Rune Torgå skriver om sin farfar under rubriken 'Historien om August, Vallentätlingen.'

SÖDERSLÄTTSANOR. Tid. nämnda Söderslättis Släkt- och Hembygdsförening.

Nr 1996: 9, 10 och 11. Dessa innehåller enbart förteckning över föreningsmedlemmars eller deras faders/mödrars anor, i visst fall in på nionde generationen - Ortsregister underlättar sökandet.

SÖDERTÄLJE-PROBANDEN. Södertälje släktforskarförening.

Nr 118, 1996. K E Ferner skriver om 'Nybyggjarliv i Västerbotten på 1850-talet.' - En förteckning över gamla mynt, mått och vikter, ett inte så sällan behandlat ämne, redovisas. Den här gjorda förteckningen, till synes utan några felaktigheter, innehåller mer än vad jag sett i andra förteckningar. ('Tolvskillingen' = 25 öre, nu utgången, saknas möjligen).

Nr 119, 1996. Jan-Olov Svensson skriver om

Soldaten Rasmus Andersson Finne som levde 169(3)-1769.

Nr 121, 1996. Kaj-Gunnar Nilsson skriver om 'Seder och bruk i gångna tider.'

VÄRMLANDS ANOR. Värmlands Släktforskarförening.

Nr 1996:1. Kjell G Åberg skriver om 'Resan till det stora landet i väster där våra fränder fann sin utkomst.'

Nr 1996:2. Om 'Några värmländska kvinnoöden i emigrationen från Sverige' skriver Gunnel Kvarnström. - En mindre artikel behandlar ämnet 'Från Värmland till Ådalen - arbetsvandringar'.

Nr 1996:3. Sten Nyborg beskriver 'En släktforskare från Brunskog - Anders Tholén'. Av artikeln framgår att Tholén (1849-1928) lämnat efter sig ett antal beskrivningar av kända släkter från Brunskog. - Flera artiklar rör soldater: Bengt Olof Haglund - 'Rekryteringen av soldater under Karl XII:s tid', Mats Sjökvist - 'Värmlandspojkar i lantvärnet under finska kriget 1808-1809', Harald Persson - 'Indelta soldater och jägare' och 'Bergsregementet' samt Ottar Stordahl - 'Falne svenske soldater 1814 ved Rakkestad'.

Nr 1996:4. I artikeln 'Det hände 1796 har fyra författare ur olika perspektiv redovisat olika viktiga och mindre viktiga händelser i Värmland under nämnda år. - Om 'Ett solvarv i Askersby i Sunne' skriver Mai Hedin.

VÄSTGÖTAGENEALOGEN. Västgöta Genealogiska Förening.

Nr 1, 1996. Detta nummer har som tema emigration. I en längre artikel under rubriken 'Nybyggjarliv och indianöverfall i 1860-talets Minnesota' återges John Browns (alias Bengt Åkesson) son Benjamin Browns utgåva av faderns berättelse som omspannar tiden 1854-1863.

Nr 2, 1996. Temat är här Gäsene härad.

Lennart Jacobsson ger en presentation av häradet.- Bertil Rydin skriver om Sandbergs-släkten-bygdens (alltså Gäsene) nydanare.- Och Rolf Ekelund utreder - dock med ? - och med stamtaylor tsarinnan Katarina I:s av Ryssland ursprung i Toarp (som dock ligger i grannhäradet Ås). Hennes far anges vara regementskvartermästaren Rabe på Germundaryd i Toarp.

Nr 3, 1996. Anna Johansson skriver om 'Torparnas liv och villkor'. - Andra artiklar belyser torpen och torparna, som är temat för detta nummer: 'Torparen i tingsrätten (häradsrätten)' av Lotta Johansson och 'Torpet Fridhem, Grönemadi i Hol' av Eric Carlsson.- Den flitige Kjell G Åberg redovisar sina rötter i Västergötland.- Rolf Ekelund bidrager med en förteckning över gratialister vid Älvsborgs regemente 1785.

Nr 4, 1996. Temat är denna gång Skövde mm. Lennart Larsson presenterar 'Skövde-Sankta Elins stad', en kort historik med industrier, regementen (som dock först vid 1900-talets början kom till staden), kultur mm.- Christer Gustafsson-Slätt skriver om Vadstena Krigsmanshuskassa.- Och om Barne-Åsakas första lanthandel har Johan Jakobsson i Malma samlat material, nu bearbetat av Lotta Johansson.

ÅSBO SLÄKTBLAD. Åsbo Släkt- och Folklivsforskare.

Nr 1, 1996. Barbro Peterson och Gertrud Lindberg beskriver 'Anor från Henrikstorps glasbruk', det s k Skånska glasbruket.- Märta Friedman skriver om 'Massutvandringen västerut'.

Nr 2, 1996. Märta Friedman besvarar frågan 'Hur hittar vi våra amerikanare?'

ÄTTLINGEN. Skövde Genealogiska Förening.

Nr 1996:1. Rolf Tranberg skriver som del 2 om 'En bonde från Berg'. artikeln handlar om bonden Jon Nilsson som bodde på Billings slutning i Bergs sn.

Nr 1996:2. Bo Carlsson skriver om 'Tännestickegubben, en förbigången pionjär i Skövde industrihistoria'. Gubben hette Lars Pettersson.

ÖGF-LÖVET. Östgöta Genealogiska Förening.

Nr 44, 1996. Barbro Nordlöf skriver om 'Angermannusråsten i Östergötland 1596'.-Gunnar Rydberg beskriver i en artikel, 'Hem från Babylon', prästsonen Anders Rydelius' (1683-1742) hemresa från krigsfångenskap efter slaget vid Poltava.- Bilder från svunnen tid av Robert Andersson manar till efterföljd (med framforskade data om de fotograferade!)

Nr 45, 1996. Temat är KVINNOR och ämnet belyses i ett antal (till omfånget små men till innehållet betydelsefulla) artiklar. Bland längre artiklar kan nämnas: 'Guldspännet från Motala ström-var det drottning Blankas?' av Bengt Kihlberg' och 'Tre bröllop och flera begravningar' av Gunnar Rydberg

Nr 46, 1996. Chr. von Warnstedt skriver om Östgötasläkten Segersten/Stenflycht I, de äldsta generationerna.

Nr 47, 1996. Två bergslag behandlas: Jan Wiklund: 'Hällestads bergslag, dess historia och folk' och Jan-Olov Olsson. 'Vånga socken och dess bergslagsperiod'.- Mats Brusman skriver 'Om släktforskning på nätet'.

Ur farmors gömmor

*Den som ej har något annat att berömma sig af än sina förfäder liknar
en potatesplanta; det enda dugliga är under jorden. (I. Overbury).
Yvs ej öfver fädrens ära, en hvar har dock blott sin.*

Försvunna byar på Hisingen

Utefter älvmyningen låg några hemman (byar) som tillhörde Lundby socken, nämligen Synnered, Herred, Syrhåla samt frälsehemmanet Arendal. Dessa hemman lär ha tillhört Sverige sedan 1200-talet och låg omgivna av socknarna Björlanda och Torslanda, som fram till 1658 var dansk-norskt land.

I modern tid har namnet Synnered tonats ner och Arendal har blivit ett gemensamt namn på de båda hemmanen Synnered och Arendal. Arendalsvarvet ligger egentligen i Synnered.

I våra dagar finns endast rester kvar, om ens det, av dessa hemman. I stort sett är stora områden bortsprängda, havsvikar igenfyllda, ett 30-tal bondgårdar och säkerligen ett 100-tal hus och sommarstugor jämnade med marken för att ge plats åt industriområden.

Tyvär har det skrivits allt för litet om dessa trakter i litteraturen. Det man hittar om göteborgstraktens historia handlar mest om centrala stadsdelar och områden på andra sidan älven. Hisingen nämns inte ofta, trots att en viktig försvarsanläggning låg inom Lundby socken sedan i mitten av 1600-talet, nämligen Nya Elfsborgs fästning.

I slutet av 1950-talet påbörjades den slutliga förändringen av dessa områden med det resultat som vi ser idag. Jag känner att det är ytterst angeläget att påbörja en historik om dessa byar medan det ännu finns personer kvar i livet, som bott där, känner till trakten och kan den vardagliga historiken och namnen på gårdarna och människorna.

För att starta med något har jag gjort en sammanställning av alla de som levtt i Synnered och Arendal under tiden 1650-1900. Underlaget har varit husförhörslängderna från Lundby och Tuve socknar och är säkerligen inte fullständigt och troligen behäftat med en del felaktigheter. Det är skrivet i Works registerprogram.

Det är mitt mål att göra detta register så fullständigt som möjligt samt sammanställa en historik över dessa hemman fram till 1960. Har Du material, foton eller annat som Du kan undvara eller ta kopior på vore jag tacksam att få del av detta. Gör även egna beskrivningar eller uppteckningar om livet och vardagen i dessa byar.

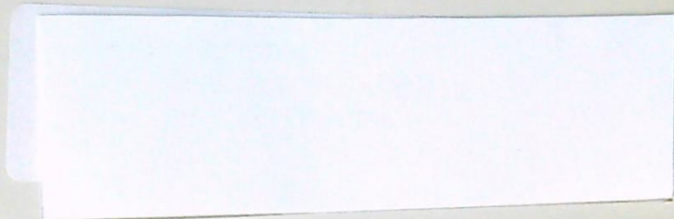
Skriv till
Lars Göransson
Fridhem, Väne Åsaka,
461 95 Trollhättan
e-mail-adress:

Västanbladet

Postgatan 4 411 13 GÖTEBORG

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan (ej
adressidan)

☛ Skall Västanbladets format bli större?

Sedan 14 år har Västanbladet haft formatet A5. Det ger bladet en speciell egen profil, till skillnad från andra släktforskarpublikationer, vilka i regel utges i A4-format, dvs dubbelt större. Nu funderar Västanbladets redaktion på om en ändring till A4 skulle göra bladet bättre och mer praktiskt utformat.

För- och nackdelar finns:

Det lilla formatet är ju som en normal bok och hanterlig i t ex väskan. A4-formatet är bättre för arkivering i mapp på bibliotekshyllan. Textsidorna i det lilla Västanbladet är små och lättlästa, medan en A4-publikation har tendensen att få stora massiva och tunglästa sidor. Men detta kan motverkas med bilder och lämplig textfördelning. Så kan man väga för och emot.

Viss text i nuvarande Västanbladet har varit med finare stil, som för många kan vara svårläst. Med A4-format kvarstår detta problem då en övergång till större stil medför flera sidor och därmed ökade utgivningskostnader.

Västanbladets läsare uppmanas att lämna synpunkter på tidskriften till redaktionen t ex per telefon under expeditionens öppettider.

VSGF:s BIBLIOTEK och EXPEDITION

Postgatan 4, 411 13 Göteborg, har öppet torsdagar kl 10.00 - 14.00

11/9 - 11/12 1997

Tel 031-13 12 26

Postgiro 24 23 85 - 3